॥ॐ॥ऐं नमः सर्वज्ञाय॥ अत्यद्भुतैश्वर्यगिरिरप्यगम्ये विधूतनिःशेषतमोवितानैः॥ अचिंत्यमाहात्म्यमहंतिरंजनैरद्यातिडीयत्येकमनंतमव्ययं॥१ यस्याश्रुतेर्वीक्षणिजीवत्यद्यापि नव्यलोकोयंजयत्यागमजलधिर्जितस्तद्गणिःक्रमाश्रमणः॥२ यस्सन्नगंस्तारपदादितक्रमामिताक्षरावर्जितपोतरुक्षया ये निर्मितासंग्रहणायमङ्गुना।नामानमस्तत्पदपंकजेस्या॥३ इहतावच्छास्त्रादौसंक्षिप्तरुचिनापि।श्रोतृसमयाज्जिज्ञासमयविघ्नोपशांतयेच॥४ परममंगलालयाःस्तिष्टदेवतास्तवःतद्यथाऽऽचार्यनिर्यंत्राशास्त्रादौऽरुषार्घयंकारंकोऽवर्णादोषवर्जं तत्तज्जिज्ञासादिनोदितः॥५ इत्यभिधेयंतद्यास्तत्प्रयोजकर्त्तव्ये आतत्ये विविधशास्त्रेप्येकमीणि।श्रोताऽनमस्तद्दिव्यनमंदापिश्रवत्तेऽतिश्रोयाऽनं॥६ तद्यास्तत्प्रयोजनं।तद्यास्तत्प्रयोजकश्चाशास्त्र स्यसंबंधःआऽरादरकारितः॥७ आयतातनशास्त्रादौवक्तव्यःनकक्षस्तद्वऽइतिसंबंधश्चवक्तव्यइत्यालोच्यचऽइयमपिश्रोतृप्रियादविस्तरादाश्रवशास्त्रंकारःसाहोगाथामाह।नमिऊंश्र रिहंताईविऽइत्यवर्णोगाहणायपत्रयं॥८ स्तास्यायाऽछंनरतिरियाणंविणासवर्णं॥९ उववायंचवणविरहंसंखंइगसमइयंगमागमणं॥१० इहादाश्रयादानइष्टदेवतास्तवःज्ञाप्रणश्चत्तिश्रेयमा दा।संबंधश्चयाऽजानऽसामर्थ्यगम्येऽइतिसमासाधीः॥ द्याःसार्धसूत्रातऽश्रयंयद्यपिकायम नाद्यारंकोपिनमस्कारःविघ्नविघातदेवेऽस्मश्रोपिसर्वेषामपिआचारादीनामन्योपविघ्नोपशांतयेऽइष्टदेव तास्तवंचिधानऽरस्मरमेवप्रकरणेप्रवर्त्तमानेऽनिष्टदेवतास्तवंकुर्वेऽत्यंतनिश्चं। पतास्तवंचित्तिशास्त्रादौवाचिकोःस्तीष्टदेवतास्तवंचात्तिहितः॥ नमस्कारश्चआशास्त्रंकारःसम्यगो चित्यवानूनाश्चैवचऽहोल्पाक्षरंमहार्थं॥ महाऽक्षरमल्पार्थंश्महाऽक्षरंमहार्थं। ऽश्चल्पाक्षरमल्पार्थंचतिअधश्चतंचशास्त्रमल्पाक्षरंमहार्थंचति।अधश्चमस्तेदेवत्रंतातोनम स्कारमपितथाभूतमवाहा।नमिऊंश्ररिहंताईइतिनद्यारणश्चकानर्दादानूतत्र। रागाहश्चकषायपरीषहोपसर्गेंद्रियकर्मीष्टकादिरूपाणांतरणांमरीणांवधमानकर्मीरूप स्यरजासावाहंतारानविद्यातरिहं॥ षष्ठंत्रंयषोदश्रयश्चश्चकाफलस्येवकवलालो कंनत्रैलोक्यस्यापिएकटवातंत्रेषं।ऽएषादशदिवादर्हंतः।यदिवाचऽस्त्रिंशाऽसंख्याननिशयान्। श्चरंद्रादिरूपतामहाकाद्यश्चमहाधातिहार्याद्यिरूपांऽश्चांसकलकर्मक्षयावाप्तांयांलोकांतस्त्रैलक्षणांसिद्धिगमनंवाहंतीत्यर्हंतः।परमार्हंत्यमहिम्नाविराजमानानसगवंतस्त्रीर्थंकराआदिग्रा ह्यासिद्धावार्य्योपाध्यायसाधवस्त्रान्॥ इहचादावर्हदादीनांनमस्कारकरणेयमभिप्रायः।कर्त्तुश्चोपाद्यादिहितावदविघ्नेनशास्त्रस्यकरणश्रवणादिश्रवर्त्तेतामितितद्धादाविष्टदेवतास्तवरूपंमंगलं ऊर्वंतिताश्चेकचित्तताप्यांसासावान्मार्यगमनरूपविघ्नोत्पत्तिकायाश्चत्तावेसश्चश्चदयाःदर्हदादिनमस्कारस्यामाचरनासतीतिनद्यावत्तगवान्सद्बाद्धा॥ अरहंतनमोक्काराधनाणस्तवरूपंकरंतोणं दियंयंश्रणमुयंताविसोहियावारउदाश॥ इदीत्यादि।यदिवा॥शास्त्रमपिविविधकिनाकर्म्मनिर्ऊरणातास्तवज्ञानसदमत्योमुक्तिर्स्तवंतरबाधिलासश्चस्यादित्येतदर्थंविधायतातश्चतन्नमस्करणादि नएवारस्योपजायतामित्यादि।तन्नमस्कारकरणं॥यदादः॥ अरहंतनमोक्काराऽडीवंमोएइसत्सहस्रागास्तावणकारमाणोदाऽइणोबाहिलासाणाऽइत्यादि॥ अत्राहकश्चित्।नचर्हदादीनांपरममंगल त्वं।नमनक्रियातोप्यादोतद्यादानश्चचितं।नचवक्तव्यमवंचसतिपरोनसुंदरः॥ अरहंताईनमिऊंइत्यपिपा — स्यात्तिरामत्रात्।उच्यतश्चतःपरममंगलमर्हदादयोयथावस्थितस्वरूपपरिज्ञानतोन

मनस्तवनादितिस्वाध्यायंमंगलफलास्तवंतिनाद्यघाःयथाश्चसंश्रुतःश्चर्मऽइयमपिस्मश्चज्ञानतस्तथैवनिश्चजानश्चश्चफलश्चर्दं॥ततोनमनस्तवनादितिस्वाध्यायंकर्त्तुराऽइश्रुतीनां।घत्यर्दादर्द नांमंगलत्रादक्षक्षमर्दादित्योयादानमनक्रियायाउपयादानं॥यदिवानश्चत्येतश्चऽअर्दादादित्यःप्रागुपन्यासेनतन्नमस्कृतावान्मनःशास्त्रकारःतिरस्तमतोद्यनक्रि।तघाद्यासोशास्त्रादोयावन्न मस्कर्त्तुर्हृदयनगवतार्हदादीन्प्रणिदधातिं।तावदंतःसमंततःपसर्प्पतातन्नमनपरिणमनवीविघ्नालेनाऽकलत्रादादोऽगित्येवनश्चेत्यस्तिहितवानिति॥ऽश्चमर्हदादीन्नमस्कृत्यस्थित्यादिक मस्तिधेयंवश्चेःस्तिधास्यऽइतिसंबंधः॥तत्रऽश्चरनारायणेत्यादि॥सुष्ठुराऽजंतत्रास्तेतऽइतिडघत्यएयद्वासुश्चतिश्चायनवांछितमर्थमाराधकस्यसुष्ठाःसंतःसुष्ठितत्तवणाधियादयश्चवऽक्षत्रादि त्यात्रः॥समुद्धरधमार्यादिकंरांतियंछंतांतियदिवासुरणश्चर्यदीप्यांसुरंतिशोषमनुजादिघाणिगणासाधारणमैश्चर्यमश्चत्तवंतिश्चत्कुतश्चतिसंत्तारातादृदीर्णंतवाऽनिसुरादवा तद्यांकिंगारेशष्टनरास्त्रयलक्षणस्त्रिरश्चोपियोग्यतानतिकामणकार्यंत्याकारयंतीतिनरकाःसीमंतकादयावक्ष्यमाणास्तेश्चतवानारकानरकाश्चनैरकगत्यादिःकर्मादियवर्त्तिनः।जा तिवावकोऽसुरनारकत्राष्टिगदाश्चादिग्राश्चवत्।ततःसुराश्चनारकाश्चसुरनार। कास्त्रंश्चद्यत्येकामकंश्चतिसुराणांनारकाणांचश्चश्चकुश्चस्थितिस्तवनावगाहनावश्चेऽइतितत्रतिश्चंति नारकतिर्यंकूनारामनुस्तावश्चंश्चस्तावद्वाऽइणववर्त्तेतांऽजंतवोयथाकर्मपरिण त्यासास्थितिराश्चऽजावित्तमित्येकार्षीः॥तत्रंतिवर्त्तीतादवादयएस्थितिस्तवनाश्चालयाः।अवगाहंत श्वतिश्चंतांऽजीवाश्चस्यामित्यवगाहनाशरीरंस्थितिश्चस्तवनाश्चीवश्चश्चवगाहना। वस्थितिस्तवनावगाहनाः॥स्वाश्चाद्यर्हंतोविघ्नादिकंवश्चेयानघातूनायश्चणेतिःतघाविश्चद्यश्चेः वाद्यिसामग्रीमवाप्यश्चयोपिवश्योदिद्यत्तसम्यग्प्रयविनयप्रयासंतवंतीत्यविनरामश्चं प्याःतिरश्चिर्यंगंवंतिगश्चंतियदिवातिरांहिताःऽश्चकमेक्षश्चवस्थितिःसर्वाश्चुगतिश्चगश्चंतःकृत्यश्चंतश्च तिःतिर्यंकानगश्चतिर्यंचश्चनरतिर्यंचस्त्रयोऽश्चवांकस्थितिस्तवनावगाहनानांमध्यतःविना नवनमितिस्तवनानामनियत्त्वात्।स्तवनद्वारंविभुद्यशेषेस्थित्यवगाहनवश्चानरतिरश्चामाश्चयमाणंदद्यश्च मांणंचवश्चयामीत्यर्थः॥तत्रायवनायवणविरहंतिःऽश्चपपनमुपपातनत्यश्चिर्ऽजंमेतियावत्।ऽश्चवनमुद्धर्त्तनंमरणमितिर्यायाः॥तयाविरहमपांतरालकालनऽक्षणंवश्चेः।अश्चावपातश्चवनविरहद्वारद्व यंवश्चमाणानिश्चांसंख्यादिद्वारणिविशेषाननिश्चनाऽनुनरनारकतिरश्चामनवश्चेयेणऽइश्चद्योनितनायमर्थश्चतमुक्तादवादिगतिश्चयषांमंत्तवामकश्मिन्नदवाद्यात्पन्नश्चातवाऽनःकियनाकालेनाश्चोदव दिरूत्पद्यातं।श्चवातवतिनाघासंख्यानंमंख्यागणनमियत्त्वंसोकवंतंसमयः।परमसूक्ष्मःकालश्चेननिर्दिश्चासामयिकीएकेनसमयेनसामयिकीएकसमयिकीतंऽपपातश्चवनयोरिहापिसंबंधऽइय पातश्चवनविश्चयोमेकसमयिकोसंख्योनत्तसोमपिदवादीनांवश्चेयथाकियंतःखल्वेकस्मिन्समयेदेवाविश्चद्यंतेकोदवादश्चत्पद्यांतातस्यश्चवंतश्चतितघागमोगतिःश्चागमनमागतिःगमश्चागम नंवतासर्वेषांदवादीनांगतिमागतिवक्ष्येऽइत्यर्थः॥यथाकऽजीवादवादिश्चगश्चंतिदवादयावाच्यतां॥कश्चऽजीवश्चागृह्णंतीति।तादवमिदमुक्तश्चयनवाघोधिकारासश्चद्यघाश्चितिः॥नश्चवनानिश्चव गाहना॥ऽइनपपातविरहकालनाश्चश्चवनविरहकालनां॥एकसमयाएपपातसंख्या॥ऽएकसमयश्चवनसंख्या॥ऽगतिनःऽआगतिश्चतिनां॥एतनएवसुरनारकनरतिर्यगूलदावऽनुगुणानरतिरश्चांनवनावाश्च

दृयानाः संतश्चऽस्त्रिंशात्।।३।। एवंचत्वर्सविङ्क्लेश्यादिकंवद्याशक्षिप्तमस्यांसंग्रहणामतिधयं।।४।। याऽनंतद्विधाकर्तृ आऽऽऽनारकेकंद्विधमनंतरंपरंपरंचात्यकर्तृरनंतरं।।५।। याऽनंतरंमिश्रानुयद्
यद्वऽन्नादि।।६।। परंपरयापरमपदमासादयतिं।।७।। यदुक्तं।। सर्वज्ञोक्तोपादानयः सत्रानामऽयद्दं।। कारातिङ्गःस्वतज्ञानांसधान्नोत्यविराछिवं।। आऽऽरनंतरंदवादिछित्याद्दिज्ञानंपरंपरंऽनुत्स्यापिज्ञिवा-
वाज्ञि।।८।। चक्रंच।। समयुग्तावर्परिज्ञानाद्विरक्तास्तवाताऽनाः क्रियासक्ताश्चविघ्नैनगछंतिपरंमोगतिं।संबोक्षयिद्विधा।।९।। याथाप्यंपरंतावलक्षणाःगुरुपर्वक्रमलक्षणाश्चतवाद्यस्वकीऽसारिणाःप्रतिपद्यावं-
चनऽपंधकरणंऽपायस्वज्ञानंऽपयं।।१०।। यऽरुपर्वक्रमलक्षणंऽश्रद्दाऽसारिणाःप्रतिपद्यादोसमवतावर्द्दमानस्यामिनादवादिछित्याद्यार्घाःछिन्नसंतःऽधर्म्मस्यामिनाद्वादशांग्यासूचनयानिर्दिष्टवंत।
आर्यश्यामादिनिः।।११।। यज्ञापनादिश्रुतंऽपंतस्त्रेत्याःपिजिनसंदृगणिक्षमाश्रमणेनसंग्रहणामवतारितं।।१२।। साचयद्यपिनयुद्यानापिलद्यंतेषाप्यद्याद्यगाद्यंऽछंयातायावदधुनाकिंविद्वन्नवंऽज्ञातीयंवज्ञातीमान
वसंज्ञातांतनोत्यल्पमेधसः।।१३।। संक्षिप्तरुचीनाद्दज्ञानंऽवकंपयद्धिपूर्वश्रीश्रीचंदसूरिछिन्नसंतानःपिसोद्यंतिसंक्षिप्यासांसंग्रहणामतिछिन्नदृतिपरंपरयासर्वज्ञमूलामतत्यकरणमित्यद्दयंसुयादयामवद
नंऽवहीनामितिं।।१४।। तत्रयद्यावद्दंनिर्दिशंऽत्यादोसमरणंस्थितिर्वेकया।।१५।। तत्रवंऽवविधस्त्रद्य
अग्निंऽहीयंऽवंऽदधिद्विकुंऽपयवनंऽप्तंनितंऽकुमाराः।।१६।। इंद्रंयद्यपिकायमानसन्निवेशं
वंऽवानंऽवशद्यासुनागकुमारादयाऽभ्रान्तवानंऽवकदाचिद्भावासेंऽवंऽतथापि
यंयांतंवंतरा।।१७।। तद्यादितातंऽवंऽशवंतंऽवंऽशोलांतरंऽवंऽकंदरांतरंऽवंऽवसंतातिं।
नानामंतरंऽवनवा।।१८।। ऽपंऽपादराद्विधामागामवानमंतराऽत्यपिनवाऽविधस्त्रद्यधा।।१९।। पिशा
रिणादिकवाऽत्रादधामस्तीतिब्रह्मादिन्यऽतिऽकथत्यंऽयऽकारलोंऽपवंधोतिज्ञा।।२०।। तत्रपंचविधस्त्रद्यधा।।२१।। चंद्राःसूर्याःऽग्रहाऽऽनक्षत्राणिवधतारकाऽपंऽधाविज्ञिंऽछंऽणेंऽजंऽनिर्मीयंते।।
ऽपंऽतंऽतऽतिविमानानि।।२२।। तंऽवंऽविमानिकाः।।२३।। तत्रद्विविधाःकल्पोपपन्नाःकल्पातीताश्चऽतवंकल्पाःछिनिजाऽतंमर्यादंत्येकाधीः।।२४।। सचऽईंऽतसामानिकादिंऽयवंछाऽऽयंऽधनिपन्नाःक
ल्पाःऽपयन्नाः।।२५।। सोधर्म्मोऽईशानःऽसनंऽकुमारंऽमाद्देंऽधब्रह्मलोकंऽलांतकंऽछंऽकंऽशुक्रंऽसहस्रारंऽआनतंऽप्राणतंऽआरणंऽअच्यनंऽनिवासिनः।।२६।। यंऽतंऽकल्पातीताःऽग्रेवयकान्तरंवि
मानवासिनःसर्वेषामपिंतषामहमिंद्रत्वात्।।२७।। ऽइंऽतवनपतिविमोनिकनिकायंयोःयत्येकंदवादशविधस्त्रद्यधा।।२८।। इंद्राः।।२९।। सामानिकाः।।३०।। त्रायस्त्रिंशाः।।३१।। पार्षद्याःऽआत्मरक्षाःऽलोकपालाः
ऽअनीकाधिपतयःऽश्चकार्मकाःऽआभियोग्याः।।३२।। किल्विषिकास्थानवंद्याः परमिश्वर्यतःसर्वेधिपतयः।।३३।। ऽइंऽतरंमंतरेणाशेषेऽतिवित्तवादोसमानेत्तवा।।३४।। सामानिकाइंद्राणाममात्यपिंऽ
गुरूपाध्यायवत्स्त्रद्याः।।३५।। परंतेपीद्रानुत्सामित्वेनऽतिपन्नाः।।३६।। त्रयस्त्रिंशादवाःत्रयस्त्रिंशात्संख्याकाएवंत्रायस्त्रिंशाः।।३७।। यज्ञादित्यास्त्रार्धेणयौंद्वायोःस्त्रयस्यैतिद्वायोयंऽहाणादंत्यस्त्रराद्दिः

लोपः।।३८।। तत्रऽनरिंद्राणांराद्यत्तरचितादिऽशंतिकपोष्टिकादिकर्मकारिणोमंत्रिऽत्रारादितस्थानीयाःऽत्रयस्त्रिंशदिसास्त्रवःपार्षद्याःपर्षदाएणाविंतिएः।।३९।। दवराऽजानांमित्रद्वायाः।।४०।। ऽइंद्राणांमातामानंरऽकं-
तीत्यात्मरक्षाःकर्म्मणाः।।४१।। तत्रयायात्तावत्पिछितियरिपालनायद्वात्कत्यत्रयंद्वाणंपरिताद्दढनिबद्दऽन्नाटावितपरिकराधत्तरादिंयदरणाद्ययंयाणायः।।४२।। ब्रह्मामिश्रस्त्रनिश्चलद्दश्चयःपरंपं-
द्वास्त्रमायादंयंतांऽगरऽकाऽवतिष्ठंतीतिंऽएलोकान्पालयंतीतिलोकपालाः।।४३।। आरक्षकाऽवधभूएदिष्टदंडारक्षणपराश्चोराद्दरणकराऽवाएद्यायकारिनियद्दपराश्च।।४४।। दऽनीकंसप्तधादयंगऽजऽरथ
ऽश्वमहिषपंयदातिंऽगंधर्द्वदनाद्यगत्तदाताकवलंविमानिकस्त्रसोधर्मोदिषुऽकतांतस्त्रमहिषस्थानंतषनऽतिवऽकथंतादधिपतयःसेद्यनायकाःतत्राद्यानिंऽवानीकानिसंग्रामायांगंधर्वनाद्यानीकंतत्रएसो
गायऽश्वकर्मकाःपोरऽनयदादिंयऽकृतिसदृशाः।।४५।। ऽआसमंतादत्तियंतेयंकर्मणियापोर्यंतेऽत्यत्तियोग्यादासधायाः।।४६।। किल्विषिकस्त्रंऽकर्मतद्दंतःकल्विषिकाश्चांडालधायाः।।४७।। ऽयंतरद्योतिंऽकनिका
यस्यास्तंतवाऽनगस्थानाद्यायस्त्रिंशालोकपालवर्ज्याःद्वाषाःऽश्रद्धावंवसेदाऽइतिं।।४८।। तदवंऽतदनिन्नेषुदत्तस्त्रंऽपमानानंवनपतीनांऽकयंऽछिंतिमुपदर्श्यंऽते।।४९।। गोंऽवराद्दमाद्दःदसवासमहस्रा
ऽइंऽनवणवईणांऽदऽन्नतिऽइंदत्रावंऽसहस्राणिऽनवनपतीनांऽनवनवासिंदवादवीनांऽडघना छितिर्नवतिंऽडघनमधस्तान्निकृष्टेत्तागस्त्रवंऽवंऽडघद्यांरामलादितस्त्रकिलस्त्रोकंनद्दंदियमपिल
क्षणयाऽडघद्यासर्वेस्त्रोकंत्यर्घः।।५०।। ऽअंऽघनंऽवनपतीनामेवोक्तंऽछंछितिंगाद्दयेनयें नाद्दा।।५१।। ऽमरंऽवलिसारमदियंतांद्दवीणंऽतिंनिस्त्रारिं।।५२।। एलियाऽंमद्दाऽंससाणंनवनिकायाणं।।५३।।
दाहिणदिवद्दपल्लियंऽउत्तरऽदोंतिदादिन्नदसूणांनाद्दविमद्दयलियंदसूणांऽआऽउ।। कासं।।५४।। ऽइंदतावंऽत्तरंऽएल्योपमसागरोपमात्यामानकंऽधर्यांऽडनदऽनाकिंचित्तंऽतंऽसूयंऽनिंऽसूण
तं।।५५।। तत्रंऽधत्र्यपल्यंऽमेनोपमायस्यकालंऽधमाणंऽश्रतत्यल्योपमंतत्रिंऽधऽद्धारंऽएल्योपमं। ऽश्रद्धाएल्योपमंद्वेऽएल्योपमंवांतत्रवालायाणांननूंखंडानांवा।।५६।। यंतिसमयंऽश्रद्धारंऽश्रद्धारंऽश्रद्धिषयंतत्रंऽ
धनंवा।।५७।। एल्योपमंऽश्रद्धारंऽएल्योपमं।।५८।। ऽश्रद्धाकालःसवयंऽधावाद्धालायाणांतत्रंऽडानांवाद्धार णंऽधात्यंकंवर्षंशतलक्षणंऽतत्रंऽधनंमद्धाएल्योपमं।।५९।। ऽइंऽतरमाकाशंऽयादृश्याऽइंऽतत्रंऽधनंद्धाएल्योपमं।।६०।। ऽ
ऽतनरकिंकंद्विधाबादरंऽसूक्ष्मंवांतत्रायामविस्तारास्यामवगाद्दनावासेधंऽयलंनिष्पन्नंकयाऽडनंऽयमाणंऽएल्योपंऽछितिंशिरसिएकेनाऽनंद्वौत्यामा
द्दोत्योयावऽडकर्षनःसऽत्तिरद्दोत्तिंऽधऽद्दानियानिनालायाणिनिःऽपत्र्यविद्धोयान्निविडनरमाकंतंमधात्रियंतयंधातानिबालायाणिवल्लिनंदद्दतिवाऽनीएद्दरनिऽजलंनाकाशयतिंनतःसमायंसमयंएए
किंकवालायाएदारणयावनाकालेनसएल्यःसंकलोपिसवीत्मतानिर्ज्जणांऽनवतिंतावान्कालःसंऽव्यंयसमयमानंबादरंऽद्धाद्धारंएल्योपमंगतयोंऽधदऽशाकोटीकोद्योबादरंऽद्धाद्धारंसागरोपमंऽमद्धाऽसागरो
णांसंऽद्धाणांयमायंऽछतिंऽकऽद्धा।।५९।। बादरंऽपंऽधऽद्धंपतंऽसूक्ष्मं।।६०।। ऽसूक्ष्मंवंऽसंयंस्यादितिं।।६१।। बादरादाद्धारंएल्योपमसागरोपमयोःऽपऽद्धंणंनऽनंतत्यऽद्धंणंऽद्धिछिंऽछंफलमस्तीतिं।।६२।। वंदादारंऽश्रद्धा।।६३।। ऽकंऽपल्योपममागं-
रोपमंऽपिवक्तव्यं।।६४।। तद्यागकिंकंबालायमंसंख्येयानिखंडानिकल्पाऽश्रर्वंवत्यल्पाचियंतेतानिवखंडानिद्दयतःपत्येकमत्यंतंऽश्रद्दलोचनंऽश्रद्दाछेद्यंदनावियंसूक्ष्मंऽश्रद्धंऽछंद्यंवंऽछंद्याद्यपद्यतितदसं।।
संख्येयसमयमात्राणिंऽछंऽतंऽसूक्ष्मंपनकशरीरंयावतिंऽछेंऽवगाद्दंतितातोसंख्येयगुणानिबादरपर्याप्तंऽश्रद्धाकायिकशरीरंऽल्पानीतिंऽद्दाः।।६५।। ततःप्रतिसमयमेकंकखंडापहारेणमेकला

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

प्रस्तराः १	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
सागराः २	४	६	८	१०	१२	सा१	सा१	सा१	सा१	सा१	सा२	सा२
लक्षाः १२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	०

धेर्द्वीपवार्यहनक्षत्रतारासंख्याज्ञातुमिच्छसितोद धेर्द्वीपस्यवाद्यात्रिस्तिरकृत्यात्रिनासंबंधिनोग्रहनक्षत्रतासंख्यागुणयातघावत्तवंति।तत्वाद्यक्षेर्द्वीपवार्यहनक्षत्रताराणांसर्वत्रसर्वसंख्यायघा
लवणेकिलनक्षत्रादिमानेज्ञात्रमिछंलवणेचत्वारश्चंद्रासतएकस्यत्रात्रिनःपरिवारद्रुतानामष्टात्रा।तर्यद्द्वीपामष्टाविंशातनक्षत्राणांएंचसप्तत्यधिकषट्पष्टिसहस्रसंख्याकाटीकाटीनां
ताराणांचयत्येकंचत्वारिंशुणानडातंतद्द्वीपाणां।।त्रीणिबानानिद्विपंचाशदधिकानि।।२५२नक्षत्राणांद्वादशात्रत्रंशतं।।११७तारागणस्तुकाटीकाटीनांद्वेलक्षेसप्तषष्टिसहस्राणिनवशतानि।।२६७९००
श्चंत्र।।चत्वारिंशवंदावत्वारियसूरियालवणतायां।।बारंनक्षत्रसयंगद्वाणतिन्नेवबावन्ना।।यदावत्वसयसदस्सासत्तहत्तरसदस्साय।।नवयसयालवणजलेतारागणकोडाकोडीणंश्एवंसर्व
द्वीपादधिश्तावनीयांबा।।उक्तात्यतिश्किविमानवक्तव्यता।।सांप्रतंतेविमानिकविमानवक्तव्यतामाह।।गाबत्तीसंश्हावीसाश्बारसश्चउधत्वधिवमाणलरकाइं।।एन्नासहवत्तश्उप्पसहसकमणासादम्म
माईसु।।छएडुसुसयंश्एवउडुसुसयंतिगश्मिगारसहिंयंसयंतिगहेहा।।मज्जेसत्तत्तरसयंसुचरितिगसयंसुवरिएंवा।।श्सोधार्मविमानानांद्वाविंशल्लक्षाणि।।२०००००एवमाख्यानेश्वरविंशतिः।२०००००
सनक्कुमारेद्वादश्।२०००००माहेंद्रेश्चष्टि८०००००ब्रह्मलोकेचत्वारिंश४०००००तघालांतके ऐवंशत्सहस्राः५०००००एवंमहाशुक्केचत्वारिंशत्चत्वारिंशत्सहस्राषट्शतानितघासहस्रारानतप्राणतयोस्तु
सप्तदित्योश्चत्वारिंशतानि४००एवमग्रेषिसप्तदित्तवंवाच्यं।।ह्यारारणाच्युतयोश्चत्वा णिशतानि।।३००अधस्तनग्रैवेयकत्रिकेएकादशाधिकंशतं।।११मध्यमत्रिकेसप्तोत्तरंशतं।।१०७उप
रिननत्रिकेशतं।।उपरीतिसर्वांतिमध्यतरएंचविमानानिपञ्चधविमानानांसर्वसं।। रव्यामावलिकादिश्रेएंचाद्यात्रुलसाश्चलरकसत्राणवश्सदस्साविमाणातवासंसद्यमुद्दलो
गम्मिश्दयाविंशद्विएयारसा।।श्उत्तरदिसिवत्तएंतात्तवासद्विविमाणियाएष्टमएयरात्त वारएकंकहीणाअणुत्तरजावएकंकं।।श्इंदियवद्यापंतिसुतातकमसोतंसचउरसावद्यावित्तिद्यात्त
एकत्रिंशत्नातयरंतरसुत्तउत्तदिसि।।घमगाघात्रयमपिसुगमं।।तघापिकिंचिद्उच्यातत्त्वा। सर्वीयंसर्वसंख्याश्रेकतः।।८४९७०२३एएचविमानानांग्रश्रूपंश्रेतस्तुरंगंधफासेनवणीयमउयसुत्त
फासा।।ह्रस्वोयारमासयंएनातविरायंति।।श्हवावाईलोकेद्वाषष्टियतरा।।डुसुतरसडुसुबारसउएणवंचउडुगयडुगयंक।।गावद्यणुत्तरदसविसद्दियरात्तउवरिलोकश्श्तियागसिधना
त्तस्यचयत्येकंमध्यसागविमानंइंद्रकस्यसावाद्वाषष्टिविमानेंद्रकाश्रेद्यधा।।उडुश्चंदश्रयश्चश्वसूधवीरियएवरुणोहत्तहेवश्चाणंदश्चबंतेएकंचणएरुश्लेणंचंवश्रुअरुणोश्दिसेश्चवावसलियश्
रुयगएरुश्लरद्धश्रेकंश्एफलिहादत्तदत्तवतणिद्या।।एमादश्एश्याग्घश्दालिहश्श्तलिणश्तहलोदियरुकेश्धयंवश्रश्रेअंकणवरमालअरिहंतदयादवश्एसामयश्नंगलबलत्तद्द
यावकागया।।साछिनंदियावत्तेश्आसंकरयगिद्दाकक्कगरुलेश्लोश्।बाधद्दाबंधत्तबंधदिणुद्दणाबंधत्तोत्तरलंतएधधतदया।।मद्दसुक्कधएसहस्साराश्आणयतद्दयाणएयाबाधद्दछएकमूलं
कारएएआरणेयएतद्दअच्चुएचवा।।सुदंसणसुप्पबुद्दातद्दाद्दश्मणोरमोतत्तोयसव्वतद्दविसालेसुमणेश्यसोमणसेपीइकरा।।श्आइच्चत्तवद्दाश्बाधद्दा।।सव्वहसिद्धनामसुरिंद
यावबावद्दा।।एयंचचउद्दिहंमकिंकपंक्तिसद्दावाद्यतसपंक्तियानवंतीतात्रेयंसमंतरद्दाषष्टिविमानिकाःएकेकस्यांपंक्तोद्दाषष्टिविमानानिभवंतीत्यर्थः।ततऊर्द्धंद्वितीयादिश्वयतस्रष्णएकेक

विमानद्दीनाः।।एंक्तयोभवंति।।यावदत्तरत्तरचउर्द्दिशामेकेकमावलिकासुविमानं।।तत्रषंमसंतरद्वाषष्टिरावलिकागतविमानाश्चेवंएकेकंदवद्दीयाद्दद्दनागोदाश्चेचत्वारिंचत्वारियद्दद्दीपाश्च
श्वारोष्टौ।।तूनादाश्चोदाषोडशाषोडशश्रेयंभूरमणद्दीपा।।१६एकत्रिंशादकत्रिंशादकत्रिंशाश्चयंभूरमणादश्चो।।२१एवमुपरितनसप्ततरश्रेणावलिकागतविमानाश्चाधस्तनसप्ततरावलिकागतविमा
नैःसमाश्रेणिनिवाच्यानि।।यदादा।वद्दंयद्दस्वरितंसंतंसमस्तउप्परिदोश।।चउरंसचउरंसंउद्दंउविमाणासदीउं।।कवलमुपरितनपश्चात्तश्चद्दौदिशदिशुपर्यंतवर्त्तिनएकेकविमानस्यदानश्चा
रिश्विमानानिणत्यंताः।यावद्दाषष्टितमषश्चात्तत्तद्दिशामेकेकंदवद्दीएस्योपरिश्रेयंविमानमितिनघासार्वश्रेणियतरश्चपंक्तिमधगतांइंद्रकारव्याविमानाद्दत्रासदनंतरंश्रेण्यासंतश्चउरश्रासंताद्दत्राः।।तद्द
नंतरंश्चनरश्रेणिकमणव्याद्यायावत्तृश्रेणिपर्यंतः।।यद्दक्तं।।सावसुएउडुसुं।श्मश्रेवद्दंश्रेणंतरंतंसं।।तयणंतरचउरंसंसुणविवद्दंतउतंसं।।त्तद्दंश्वलयगंपिवतंसंसिघाडगंपिवविमाणं।।चउरंसविमा
णंश्णश्रकाडयसंश्रियंत्तणियं।।तघा।।सावद्दविमाणाएगुडुवारादंतिनायव्वानिन्नियंतंसविमाणेचत्तारिश्रेंतिचउरंसा।।३णागारयश्रेकेन्नावद्दविमाणाद्दवंतिसाव्विचउरंसविमाणाणंचउद्दिसिंवा
श्यादाद्दश।।ड।।त्तावद्दविमाणातत्तोतंसंसमावद्दयादोश।।णगाराणाबाधद्दाच्चवसेसेसेंउवासेसे श्रेएश्चत्वदिकाखंडषाकारः।।तासांचपूर्वेक्रीनांपंक्तीनामंतारेशुपूर्वदिशंमुक्त्वाचाषाशुदक्षिणोत्तरयष्टि
मासुदिक्षुपंक्तिगतविमानपरिहारेणशेषाणिएकषष्टिर्विमानानिभवंति।।तत्रेयं। निविमानानित्तवंति।।तत्रेयं।।षष्यावकिन्नाश्चणदाक्षिणात्यपश्चिमेणउत्तरश्रेश्चावणविमाणिदस्मनलि
षष्यावकिंन्नाश्।।तांतिचषष्यावकास्तानिविविधमतिनेद्यावत्त्रिखद्मादिविचित्रसंस्थाना।। नियदादा।षष्यावकिन्नगाश्चणश्रेणीश्रेणीगविहरूवसंगणासंस्थापना।।
घृतिकल्पमावलिकागतविमानसंख्यानयनायकरणमाद्द।एदमंतिमएयरावलिविमाणमुद्द भूमितस्समासद्दं।।एयरयुणमिद्दकप्पेसव्वंश्चषष्यकिन्नियरा।।७५सोध
नादिकल्पकमाणषंमषतरगतावलिकाविमानसंख्याश्चरंवा।।श्रेतिमषतरगतावलिकाविमान।। संख्याउभूमितयोःसमासोमीलनंकार्यतत्तस्यार्द्धंतद्वषतरेरिश्कल्पग
स्तेदिर्गुण्यतेततोविवक्षितकल्पेश्चावलिकाविमानानांसर्वसंख्यास्तवति।।तत्रसोधर्मेज्ञानयार्श्रेखंद्वद्यातएकोनपंचाशदधिकश्४९९भूमिद्दज्ञातएकोत्तरश्२०१अनयाःस
श्चद्विशतानिपंचाशदधिकानिषष्ठतदद्वंद्दज्ञातपंचविंशत्यधिकश्२२५ततश्चषतरेरिश्चायादज्ञालिर्गुण्यते।।ज्ञातंसोधर्म्मज्ञानवलयश्आवलिकाविमानानांसर्वायंसंख्याकेन।।
छतानिपंचविंशत्यधिकानि।।२९२५ज्ञायणिश्चषष्यावकास्तानि।।ततश्सोधर्मेसर्वसंख्यायाविमानानिद्वाविंशत्लक्षाःश्रेयानेत्रद्वाविंशतिस्तसंयंषष्टि।।६२०००००एत्स्यःपूर्वोक्त२९
णिषतिबद्दविमानश्रेणीधनेस्तवंति।।षष्यावकास्तान्येकोनषष्टिर्लक्षाः मज्जनवतिसहस्राणिपंचसप्तत्यधिकानि।।५९९०७५एवंसोधर्मकल्पेश्रेणिस्तावनाकार्यासावनोच्यतेयंघनोरुवनया द्दिश्रावद्दयेनांघं
नसोधर्म्मज्ञानयाःसनक्कुमारमाद्देंद्रयोर्द्वयोर्लोकेलांतकशुक्रेमद्दासारआनतप्राणतयोरारणाच्युतयोरधस्तनग्रैवेयकत्रिकेमध्यमग्रैवेयकत्रिकेउपरितनग्रैवेयकत्रिकेअनुत्तरेषुसकलेऊर्द्ध
लोकेचालुप्तयायंमुस्तावसंस्थंयंत्रकंउदर्शयतितस्यस्थापना।।ग।

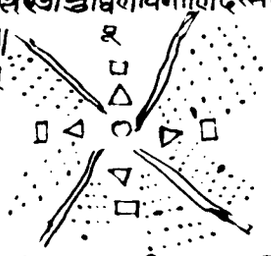

सहस्रार	सौधर्मैशान॥	सनत्कुमारमाहेंद्र	ब्रह्मलोक	लांतक	महाशुक्र	सकलेंद्रलोक॰
७८	२५७	१५७	६१	१२५	१०५	२५७
७७	४१	६३	३५	१०८	७३	५
१६६	२०१	१४३	३५७	१७८	१५८	२५४
८३	४५०	३५७	३७	२३४	१५८	१२७
७	२२५	१७५	३	११७	७	६२
३३२	१३	१२	६	५	३५६	७८ २४
५६६८	२५२५	२१००	८३४	५८५	४५१५	४५ ८५१५
	५५७७५५	१५७७७७	३५७६१६६	४५५१५	३५६४७५	

सुखानि	सौधर्मैशान॥	सनत्कुमारमाहेंद्र	ब्रह्मलोके	लांतक	महाशुक्र	सहस्रार	आनतप्राण	आरणाच्युत	अधोग्रैवे	मध्यमग्रैवे	उपरिग्रैवे	अनुत्तर	सकलोर्द्धलोके
सुमयः॥	२४९	१९७	१४५	१२५	१०५	७९	७३	५७	४१	२९	१७	५	२४९
समासाः	२०१	१५३	१२९	१०९	९३	७७	६१	४५	३३	२१	९	०	५
समासा	४५०	३५०	२७८	२३४	१९८	१६६	१३४	१०२	७४	५०	२६	०	२४४
द्वीनिषतराः	२२५	१७५	१३९	११७	९९	८३	६७	५१	३७	२५	१३	१	१२७
पंक्तिविमान	१३	१२	६	५	४	४	४	४	३	३	३	५	६२
षष्ठावकीर्ण	२९२५	२१००	८३४	५८५	४९४१५	३९६७४	३२३२	२०४	१११	७५	३९	०	७८७४
	५९९७७०७५	१९९७९७००	३९९१६६	४९४१५	३९६७४	५६६८	२६८	९६	०	३२	६१		४४८९१४९

यदिवासकलोर्द्धलोकेसर्वसंख्यायाआवलिकागतविमानानयनंतत्संख्यमध्योद्यायायोद्यघान्त
त्रत्रयंतरावलिकासूचनंतत्सूत्रणकेकंविमानं॥तदनंतरंकमादेकैकंविमानंदक्षिणोत्त
रेकान्विशतिःशतानिविंशंवाद्यादधिकानि१९९२तानिचत्वारिंशत्संवर्तितत्रिगुणितानि॥
लोकपंक्तिविमानान्यष्टसप्ततिशतानिचतुःसप्तत्यधिकानि७८७४चत्तिहितानामेव।

त्रत्रयंतरविमानयंतरायद्युतिसौधर्मोद्यद्यंतरंयावादेकैकश्रेण्यादिद्विद्विद्यष्टिद्यष्टिरावलिकासूचान्त
द्भवति॥यावत्सौधर्मेशयुग्मप्रथमप्रतरावलिकासमुद्दायष्टिद्यष्टिर्विमानानितत्रचद्दायष्टसंकलितए
कत्रिंशत्सप्ततिःशतानिद्वादशोत्तराणि॥७८१२एतच्चद्दायष्टेरिंद्रकाणांयद्दोपनवंति।सर्वसंख्ययाऊर्द्ध
मुखचूर्मिपंक्तिविमानद्वकीर्णकविमानानांसंग्रद्दायद्दिमागाद्यः॥दोन्निसयअउणवन्ना१सत्ताण

उयंसयंचराबाधंश्रअउणावन्नंचसयंउसयंमगंएनवीसंच॥४पंचुत्तरसयमगंएअउणाननईयद्दादशबाधवा॥तत्वारिंशगवन्नाश्रयालीसायद्दहिमए॥एअउणचालीसायत्तावएसत्तसयय११पंचवे
वश्रआईचंकप्पेसुएछडाणंबोधवाउद्दलोगम्मि॥एगाहियदोन्निसयातावन्नसयंसयंअउणतीसं॥नत्तोनवाहियसयंतिनवश्रसत्तत्तरीचेव॥६एगहापणयालातत्तीसाएक्कवीसनवचेवकप्पेसुएछडाणं
चूमाउहंनिनायवा॥६॥दावावसदस्साइंनवावचसयाइंएनवीसाश्र॥आवलियासुविमाणासोदम्मीसाणकप्पेसु॥अउणद्दिसयसद्दस्सासत्ताणउईतदासदस्साइंएनत्तरीविमाणादद्वंतिएषावकि
न्नाइं॥श्रदावेवसदस्साइंसयमगंचवत्तीश्रनायवं॥आवलियासुविमाणासणंकुमारयमाद्दिंद॥छसनवयसयसदस्सासत्ताणउईनद्दासदस्साइंनवयसयासंखुन्नाद्दवंतिएषावकिन्नाणं॥श्र
हसयाचोन्नासाबंतेकप्पम्मिद्दोंतिआवलियालक्खतिगंनवनवयंडावद्दसयंएश्नाणं॥अउणापन्नसद्दस्सापश्नगाणउरायएन्नारापंचयपंचासीयाआवलियालंतएकाए११तिन्निसयाबन्नव
याआवलियाखलुत्तवेमदासुक्का॥उणयालीससद्दस्साउचसयएश्नगाचउरा॥१२तिन्निसयाबत्तीसाआवलियाखलुत्तावसद्दस्सारउएनचश्रसद्दाएश्नागाणंउबोधवा॥१३आणयपाणयक

प्पादान्निसयाअट्ठसट्ठ्यावलिया॥बत्तीसंसमयामगंवद्दोश्रछएषावकिन्नाणं॥१४दान्निसयाचउरद्दियाआवलियाआरणअच्चएकप्पे॥उनउइंवविमाणादद्वंतिएषावकिन्नाइं॥१५॥१६दादद्दिमागविद्याणंएका
रंनन्नएविमाणाणं॥आवलियासुविमाणानछिउएषावकिन्नउ॥१७मज्झिमगविद्याणंआवलिएनत्तरीविमाणाइं॥बत्तीसंचविमाणादद्वंतिएषावकिन्नउ॥१७उवरिमागावद्याणंउएयालसंदद्वंतिआवलि
याणंगद्दएयविमाणादद्वंतिएषावकिन्नाइं॥१८विजएयवइजयंतजयंतअपराजिएयसवट्ठ॥आवलियासुविमाणानछिउएषावकिन्नउ॥१९सत्तवसदस्साइंसयाइंचावन्नराइंअट्ठत्तावआवलिया
सुविमाणोसेसाएषावकिन्नउ॥२०चुलसीइसयसहस्साअउणाएउईनवसदस्साइं॥एएणंचदिवद्दंसयंएषावकिन्नाणं॥२१अघकम्मिन्कल्पेकस्मिन्यतरकस्मांचावलिकायांकियंतिविमानानि
व्यग्राणिकियंतिचउरग्राणिकियंतिवृत्तानीतिनिरूपणायकरणमाद्द॥इगदिसिपंतिविमाणातिविनन्नातंसचउरसावट्टातंसेसुससमागंखिवसेसउगस्सएकेकं॥१६तंससमुचउरससमुयतारासि
तिगंपिचउगुणंकाउं॥वाद्दसुइंदयंखिवएयरधणमीलियंकप्पे॥२०श्रद्धेकल्पेश्रद्धेद्वयतरविमानंद्वकस्यांदिशियानिपंक्तिविमानानितानिवृत्तिर्वृत्तकानिविश्वस्थानेश्वस्थापितानिकमाव्यग्राणिचउर
ग्राणिवृत्तानिचत्तवेतिविधविन्नाक्षश्रयद्यदेकंविमानंनोपसुद्दरितंसवतिं॥तदादत्र्यस्रे॥ सुद्धियद्वादनंतरंश्रयश्रुत्तावातूयदाउविमानद्विकमुद्धरतितदादत्तन्मध्यादेकंश्रयेश्वपंक्तेश्वद्वरेश्वद्धियद्व
त्रादनंतरंश्रयश्रतदनंतरंचचउरस्रसंस्थानावातू॥एवमेकदिक्पंक्तोश्रयश्चउरस्रवृत्तानांमं॥ स्थात्तवति॥एतावंतिविमानानिवृत्तदिशांसवतीतिराशित्रिकमपिचउर्गुणंकृत्वाद्वाद्वाश्वइंद्रकंद्धियतस्य
वृत्तत्वात्ततश्चतुष्टयतारधनंश्रयादानांसंख्यासवति॥तद्यथतृतीयाणंवयोदशादा॥ नोधनमकवर्गमीलितंसतूविवक्षितसौधर्मेशानादिकेकल्पेधनंसवतिनात्रसौधर्मेशानवलयश्च
थमेश्रतरएकस्यांदिशिद्वाषष्टिर्विमानानितथांत्रितीयगलद्वानिश्रयमश्चउरस्रवृत्तविष त्यकंविंशतिः॥त्रायेद्वेविमानात्तन्मध्यादेकंश्रयेश्वपंक्तेश्वद्वरेश्वपंक्तेश्वद्धियतात्ततएकस्यांपंक्तो॥
जातानिश्रयाणिकंविंशतिः॥चउरश्राणिकंविंशतिरेवानिवृत्तानिश्च॥ततोराशित्रयस्यचउर्गुणनेइंद्रकस्यचवृत्तत्वेश्वपंक्तेपजा चउरश्राणिचउरश्रा
तिः॥वृत्तान्येकाशीतिः॥तथाद्वितीयश्रतरएकस्यांदिशिएकषष्टिस्त्रितीयगलद्वानिश्रयमादानिवृत्तेकंविंशतिः॥त्रायमेकंश्रयेश्वपंक्तेश्वद्धियतातत्ततःश्रयमेश्रतरजातानिश्रयाणिचउरश्रा
तानिश्रयाणिकंविंशतिः॥चउरश्राणिचउरश्रा तिः॥वृत्तान्येकाशीतिः॥तृतीयश्रतरएकस्यांदिशिएकषष्टिस्त्रितीयगलद्वानिश्रयमादानिवृत्तेकंविंशतिः॥तयोश्चउर्गुणनेइंद्रकस्यचवृत्तेश्वपंक्तेपजा
तानिद्वितीयश्रतरश्रयाणिचउरश्राणिचउरश्रातिः॥चउरश्राणिचउरश्रातिः॥वृत्तान्येकाशीतिः॥एवंत्रायश्रतरेषुपिसावनीयंत्रयोदशानांपिचवृत्तत्वेश्वपंक्तेश्वद्धियतत्वात्ततश्चतुष्टयमादिसंख्यामाक्रम्यतैश्चातानिसौधर्मेशानवलयेश्रयाणांश्रयशी
त्यधिकानिनवशतानिचउरश्राणिद्वासप्ततत्यधिकानिनवशतानि॥वृत्तानिपंचषष्ट्यधिकानिनवशतानि॥एवंत्रायकल्पेषुपंक्तावतारयी॥कल्पेतुसौधर्मेशानसनत्कुमारादिश्चत्वारेश्वद्धियतेषुस्थानेषु
श्रावलिकासूद्दश्चत्रश्रचउरश्राणांविमानानांनोपसूद्दरितंसवतिं॥

सौधर्मेशान	सनत्कुमार	ब्रह्मलो॥	लांतक	महाशु	सहस्रा	आनतप्रा	आरणाच्यु	अधोग्रै	मध्यग्रै	उपरिग्रै	अनु	ऊर्द्धलोका।
पंक्तिवृत्तश्रेण्यः	६७२	२७४	१७३	१२८	१०८	८८	६४	४५	२३	११	१	२५८२
पंक्तिश्चतुरश्रेण्यः	७१२	२८४	२००	१३६	११६	९२	७२	४०	२८	१६	४	२६८८
पंक्तिचतुरश्रेण्यः	६७६	२७६	१७२	१२२	१०८	८८	६८	३६	२४	१२	०	२६०४

JAIN EDUCATION INTERNATIONAL FOR PRIVATE & PERSONAL USE ONLY www.jainelibrary.org

JAIN MEMORIAL

* दिगम्बरीय कार्मग्रन्थिक मतानुसार कार्यकारी लेखक का मन्तव्य

ઘાતાંક:	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
કિંમત:	૧૦	૧૦૦	૧૦૦૦	૧૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦

ગણિતમાં ઘાતાંક એ કોઈ સંખ્યાને પોતાની સાથે કેટલી વાર ગુણવી તે દર્શાવતો સંકેત છે. ઉદાહરણ તરીકે, ૨ નો ઘાતાંક ૩ હોય તો તેનો અર્થ ૨ × ૨ × ૨ = ૮ થાય છે. આ રીતે ઘાતાંક ગણિતને ટૂંકું અને સ્પષ્ટ બનાવે છે, જેથી મોટી સંખ્યાઓ સાથે કામ કરવું સરળ બને છે.

ઘાતાંકના કેટલાક ખાસ નિયમો પણ છે. કોઈ પણ સંખ્યાનો ઘાતાંક ૧ હોય તો તેની કિંમત એ સંખ્યા જ રહે છે, જેમ કે ૭¹ = ૭. કોઈ પણ સંખ્યાનો ઘાતાંક ૦ હોય તો તેની કિંમત ૧ થાય છે, સિવાય કે સંખ્યા પોતે ૦ હોય. આ નિયમો ગણતરીને ઘણી સરળ બનાવી દે છે અને જટિલ સમીકરણો ઉકેલવામાં મદદરૂપ થાય છે.

ઘાતાંકનો ઉપયોગ વિજ્ઞાનમાં પણ વ્યાપક રીતે થાય છે. ખૂબ મોટી કે ખૂબ નાની સંખ્યાઓને પ્રમાણિત સ્વરૂપમાં લખવા માટે ઘાતાંક અનિવાર્ય છે. ઉદાહરણ તરીકે, પ્રકાશની ઝડપ આશરે ૩ × ૧૦⁸ મીટર પ્રતિ સેકન્ડ છે, જ્યારે અણુનો વ્યાસ ૧૦⁻¹⁰ મીટર જેટલો હોય છે. આ રીતે ઘાતાંક આપણને વિશાળ અને સૂક્ષ્મ બંને જગતને સમજવામાં મદદ કરે છે.

કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાનમાં પણ ઘાતાંકનું મહત્ત્વ ઘણું છે. ડેટા સ્ટોરેજ અને પ્રોસેસિંગની ક્ષમતા ઘાતાંકના આધારે માપવામાં આવે છે. ૧૦ બિટ્સ ધરાવતી સિસ્ટમ ૨¹⁰ જુદી જુદી માહિતી સંગ્રહી શકે છે, જે લગભગ ૧૦૨૪ થાય છે. આ કારણે જ આપણે કિલોબાઇટ, મેગાબાઇટ અને ગીગાબાઇટ જેવા શબ્દો વાપરીએ છીએ, જે ઘાતાંક પર આધારિત છે.

ઘાતાંક શીખવા માટે સૌથી મહત્ત્વની બાબત એ છે કે તેને પુનરાવર્તિત ગુણાકાર તરીકે સમજવું. જો આ મૂળભૂત ખ્યાલ સ્પષ્ટ હોય તો બાકીના નિયમો આપોઆપ સમજાઈ જાય છે. શરૂઆતમાં નાની સંખ્યાઓ સાથે પ્રેક્ટિસ કરવી અને પછી ધીમે ધીમે મોટી સંખ્યાઓ તરફ આગળ વધવું એ શીખવાની શ્રેષ્ઠ રીત છે.

ઘાતાંકનો ઉપયોગ વિજ્ઞાનમાં પણ વ્યાપક રીતે થાય છે. ખૂબ મોટી કે ખૂબ નાની સંખ્યાઓને પ્રમાણિત સ્વરૂપમાં લખવા માટે ઘાતાંક અનિવાર્ય છે. ઉદાહરણ તરીકે, પ્રકાશની ઝડપ આશરે ૩ × ૧૦⁸ મીટર પ્રતિ સેકન્ડ છે, જ્યારે અણુનો વ્યાસ ૧૦⁻¹⁰ મીટર જેટલો હોય છે. આ રીતે ઘાતાંક આપણને વિશાળ અને સૂક્ષ્મ બંને જગતને સમજવામાં મદદ કરે છે.

કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાનમાં પણ ઘાતાંકનું મહત્ત્વ ઘણું છે. ડેટા સ્ટોરેજ અને પ્રોસેસિંગની ક્ષમતા ઘાતાંકના આધારે માપવામાં આવે છે. ૧૦ બિટ્સ ધરાવતી સિસ્ટમ ૨¹⁰ જુદી જુદી માહિતી સંગ્રહી શકે છે, જે લગભગ ૧૦૨૪ થાય છે. આ કારણે જ આપણે કિલોબાઇટ, મેગાબાઇટ અને ગીગાબાઇટ જેવા શબ્દો વાપરીએ છીએ, જે ઘાતાંક પર આધારિત છે.

ઘાતાંક શીખવા માટે સૌથી મહત્ત્વની બાબત એ છે કે તેને પુનરાવર્તિત ગુણાકાર તરીકે સમજવું. જો આ મૂળભૂત ખ્યાલ સ્પષ્ટ હોય તો બાકીના નિયમો આપોઆપ સમજાઈ જાય છે. શરૂઆતમાં નાની સંખ્યાઓ સાથે પ્રેક્ટિસ કરવી અને પછી ધીમે ધીમે મોટી સંખ્યાઓ તરફ આગળ વધવું એ શીખવાની શ્રેષ્ઠ રીત છે.

वालुका	धनु १	२	३	४	५	६	७	८	९
जघन्या	सा ३	सा ३।४	सा ३।८	सा ४।३	सा ४।७	सा ५।२	सा ५।६	सा ६।१	सा ६।५
उत्कृष्ट	सा ३।४	सा ३।८	सा ४।३	सा ४।७	सा ५।२	सा ५।६	सा ६।१	सा ६।५	सा ७

पंक	धनु १	२	३	४	५	६	७
जघ०	सा ७	सा ७।३	सा ७।६	सा ८।२	सा ८।५	सा ९।१	सा ९।४
उत्कृष्ट	सा ७।३	सा ७।६	सा ८।२	सा ८।५	सा ९।१	सा ९।४	सा १०

धूम	धनु १	२	३	४	५
जघन्य	सा १०	सा १०।२	सा १२।४	सा १४।६	सा १७
उत्कृष्ट	सा १०।२	सा ११।५	सा १४।१	सा १५।५	सा १७

तम	धनु १	२	३
जघ	सा १७	सा १८।२	सा २०।१
उत्कृष्ट	सा १८।२	सा २०।२	सा २२

धनु	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
जघन्य	सा १	सा १।२	सा १।४	सा १।६	सा १।८	सा १।१०	सा २।१	सा २।३	सा २।५	सा २।७	सा २।९
उत्कृष्ट	सा १।२	सा १।४	सा १।६	सा १।८	सा १।१०	सा २।१	सा २।३	सा २।५	सा २।७	सा २।९	सा ३

ઉપરોક્ત કોષ્ટકમાં આપેલ માહિતીનો ઉપયોગ કરીને નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	ગુજરાતી	અંગ્રેજી	ગણિત	વિજ્ઞાન	સમાજવિજ્ઞાન	કુલ ગુણ	ટકાવારી
૧	રમેશ પટેલ	૭૨	૬૫	૮૮	૭૯	૮૧	૩૮૫	૭૭.૦
૨	સુનીતા ગોહિલ	૬૮	૭૪	૯૨	૮૫	૭૭	૩૯૬	૭૯.૨
૩	અજય ચૌહાણ	૫૫	૬૦	૭૫	૬૨	૬૮	૩૦૫	૬૧.૦
૪	કિંજલ ત્રિવેદી	૮૯	૯૫	૯૭	૯૨	૯૪	૪૬૭	૯૩.૪
૫	મહેશ ડાભી	૪૨	૫૦	૬૫	૫૮	૬૦	૨૭૫	૫૫.૦
૬	પૂજા રાઠોડ	૭૫	૭૮	૮૦	૭૬	૭૯	૩૮૮	૭૭.૬
૭	વિશાલ મકવાણા	૬૦	૫૮	૭૨	૬૫	૭૦	૩૨૫	૬૫.૦
૮	હેતલ જોષી	૯૧	૮૮	૯૫	૯૦	૯૨	૪૫૬	૯૧.૨

૧૫ પ્રશ્નોનો ઉત્તર આપવા માટે આપેલ કોષ્ટકનો ઉપયોગ કરો. કોષ્ટકમાં ૮ વિદ્યાર્થીઓના પાંચ વિષયોના ગુણ અને કુલ ગુણ તથા ટકાવારી આપેલ છે. ધ્યાનપૂર્વક કોષ્ટકનું અવલોકન કરો અને પછી જ જવાબ લખો. ૧૫

૧૬ ગુજરાતી વિષયમાં સૌથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીનું નામ અને તેના ગુણ જણાવો. ૧૬

૧૭ અંગ્રેજી વિષયમાં સૌથી ઓછા ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીનું નામ અને તેના ગુણ જણાવો. ૧૭

૧૮ ગણિત વિષયમાં ૯૦ કે તેથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૧૮

૧૯ વિજ્ઞાન વિષયમાં ૭૫ થી ઓછા ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે? ૧૯

૨૦ સમાજવિજ્ઞાન વિષયમાં ૮૦ કે તેથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૨૦

૨૧ કુલ ગુણ ૪૦૦ કે તેથી વધુ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૨૧

૨૨ કુલ ગુણ ૩૦૦ થી ઓછા મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૨૨

૨૩ ટકાવારી ૭૫ કે તેથી વધુ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે? ૨૩

૨૪ ટકાવારી ૫૦ થી ઓછી મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે? ૨૪

૨૫ ગણિત વિષયમાં સૌથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીનું નામ અને તેના ગુણ જણાવો. ૨૫

૨૬ વિજ્ઞાન વિષયમાં સૌથી ઓછા ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીનું નામ અને તેના ગુણ જણાવો. ૨૬

૨૭ સમાજવિજ્ઞાન વિષયમાં ૮૦ કે તેથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૨૭

૨૮ કુલ ગુણ ૪૦૦ કે તેથી વધુ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૨૮

૨૯ કુલ ગુણ ૩૦૦ થી ઓછા મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૨૯

૩૦ ટકાવારી ૭૫ કે તેથી વધુ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે? ૩૦

૩૧ ટકાવારી ૫૦ થી ઓછી મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે? ૩૧

૩૨ ગણિત વિષયમાં સૌથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીનું નામ અને તેના ગુણ જણાવો. ૩૨

૩૩ વિજ્ઞાન વિષયમાં સૌથી ઓછા ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીનું નામ અને તેના ગુણ જણાવો. ૩૩

૩૪ સમાજવિજ્ઞાન વિષયમાં ૮૦ કે તેથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૩૪

૩૫ કુલ ગુણ ૪૦૦ કે તેથી વધુ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓનાં નામ જણાવો. ૩૫

घनरा:	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
धनुर्हि	०	१	१	२	३	३	४	४	५	६	६	७	७
दस्रा:	३	१	३	२	०	२	१	३	१	०	२	०	३
अंगुल	०	८॥	१७	१।१	१०	१८।१	३	११।१	२०	४॥	१३	२।।१	६

शार्करा	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
धनुर्हि	७	८	९	१०	१०	११	१२	१३	१४	१४	१५
दस्रा:	३	२	१	०	३	२	२	१	०	३	२
अंगुल	६	९	१२	१५	१८	२१	०	३	६	९	१२

वालुका	१	२	३	४	५	६	७	८	९
धनुर्हि	१५	१७	१९	२१	२३	२५	२७	२९	३१
दस्रा:	२	२	२	१	१	१	१	१	१
अंगुल	१२	७।२	३	२२।।१	१८	१३।।१	९	४।।१	०

पंका	१	२	३	४	५	६	७
धनु:	३१	२६	४१	४६	५२	५७	६२
द	१	१	२	३	०	१	२
अं.	०	२०	१६	१२	८	४	०

धूमा	१	२	३	४	५
धनुर्हि	६२	७८	९३	१०९	१२५
दस्रा:	२	०	३	१	०
अंगु	०	१२	०	१२	०

तमः	१	२	३
धनुर्हि	१२५	१८७	२५०
दस्रा:	०	२	०
अं	०	०	०

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

यद्वृत्तिनिवृत्तौविध्वस्तेसहितीयाःयदादा॥ज्ञउणसंवित्तउंश्चाणिहसुविसयस्वरूसु।वहंतिनियंतियसादहयरियालणादहं॥पाएणसंयएछियकालंमिनयाश्दीदकालन्ना।तादृग्वायस्म
न्नीनिछिहादादनिअसन्नी॥श्रतीयस्वसंज्ञीसम्यग्दृष्टिरत्या।द्वाद्वास्वसंज्ञिनाहितादिनद्वाछियरिहारयोःसम्यग्दृष्टिसाधयोस्तेषामन्नावात्।तद्वाद्वा॥सम्मदिहीसन्नीसंतनाणेरवंवे
समियेमि॥असन्नीमिछत्तंमदिहिवाइयएसणा॥इअपेतासोमधेकस्यइंताःकासंज्ञासवतीतिद्यक्तास्यांश्चमाश्रमणगाद्यास्यामवश्यदश्यंता।पंचहूमूदसन्नादेऊसन्नाविइंदियश्णंसुरना
रयगब्भवक्कीवाणंकालिगीसन्ना।उवएसाणंसन्नासम्मदिहीणदोश्सुयनाणं॥मश्वावारविमुक्कासन्नाश्यानंकवलिणो।अहयंसवहूमूदसन्निविंचानांश्छिद्यादीनामूदसंज्ञाश्च्यारादृ
णाद्यनिधायरूपानघसंज्ञाश्छिद्यश्नेजोवाश्वनस्पतीनामाहारादिसंज्ञोएतलक्षकमोघसंज्ञामात्रामवनदीधिक्कादिसंज्ञात्रयमित्यर्थः॥श्गतिरातिंगतिश्चथाद्यारख्याता॥जीवातिगमेत्रसूक्ष्म
पृथिवीकायिकादयाजीवाःकस्योजीवस्यश्हत्योत्यद्यंतश्हत्पपद्यंतःतएवश्वसनवाच्यतामाश्रंतायेणक्वश्जीवश्त्यद्यंतश्हनिच्यवनंतश्हितकतिश्वगतिश्वगछंतीतिगतिःकतिस्योगतिस्या
आगछंतीत्यागतिश्चातिहिता।तत्रगत्यागतिसूत्रंछिद्रमावेद्यसासुद्धमश्वढविकाश्या॥ ङगश्याङआगश्यावायरश्वढविकाश्याङगश्यातिआगश्याश्त्यादि॥श्रावदद्वारमपिपाक्
ग्रंथांतिनमेव॥श्थतादृवंख्याख्यातावत्तविंशतिद्वारात्मिकागाथाद्वयश्वमाणासंहि श्रतएसंग्रहणिसूत्राख्यानाश्रीहर्षपुरीयगछालंकारमलधारिश्रीमदन्नयदेवसूरिपाद
रत्नश्रीहेमचंद्रसूरिशिष्यश्रीश्रीचंद्रसूरिचरणांङजचंचरीकेणश्रीमन्निचंद्र सूरिन्योलब्धप्रतिष्ठेनश्रीदेवन्नद्रसूरिणाविरचितायगुरुगुणरत्नसंग्रहणाव्रत्तिसमर्थि
ना॥ग॥अंगानाम्कयोगानिनद्वायरणानिविलोकयन्ना स्वाणिगुरुपदन्नाक्तःवि निर्मितावृत्तिरियंतद्वापिशोध्यंयदि — हिङ्वादेविशाध्यं॥१निजगुरुपदसक्तोऽर्वानाव्रत्ति
नमोममसमजनिश्वण्यंयन्नात्तारख्यलोकःक्षि नयतिमनाप्रातान्नीर्मसंसा रसिंधुबेजश्चिवमनंतज्ञानद्वद्धीर्यसोस्यो॥श्वत्यक्षरगणनातायंघमानेविनिश्चितंपंचत्रिं
श्तानन्यश्लोकानांसर्वसंख्यया॥३॥ग्रंथाग्रंश्लोकन्न५००॥ संवत्१४८२वर्षेविन्नाखश्दिपंचमीदिनेश्रीसंयद्दणीवृत्तिर्लिखिता॥शुनंनवन्न॥श्रीसंघस्य॥श्रीः॥ग॥श्रीः॥ग॥